

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Alienatio Canonica Rerum Ecclesiae Temporalium

**Wiestner, Jacob
Prielmeyer, Bernhard F.**

Ingolstadii, 1692

Articulus I. De Canonicæ Alienationis Causis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61444](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61444)

CAusæ legitimæ, siue ex quarum aliqua Res Ecclesiarum, Monasteriorum &c. Immobiles, aut mobiles Pretiosæ alienari possunt, à Barbofa *Jur. Eccles. lib. 3. cap. 30. n. 11.* Fagnano *in c. Nulli 5. De Reb. Eccles. alien. n. 7.* aliisque Interpp. & DD. RR. plerisque, cum Gloss. *in Summam 12. q. 2.* Panormit. *in c. Nulli cit. n. 5.* Redoano *De Reb. Eccles. non alien. Rubr. 18. n. 1. & seqq.* Covarruvia *lib. 2. Var. cap. 17. n. 2.* & Nicol. Euerardo ICTO. & in Electorali nostra Vniuersitate SS. Canonum Antecessore celeberrimo *Vol. 2. Consil. 19. n. 58.* referri solent quatuor: quarum

Prima est Vrgens necessitas Ecclesiæ; quòd hæc ære alieno, quo gravatur, liberari, nisi aliquâ ejusmodi Re distracta, vel creditori in solutionem datâ, non possit. *Auth. & can. Hoc jus porrectum, ibi, Si debitum urget C. De SS. Eccles. & 10. q. 2. can. Non habenti. can. Placuit. 12. q. 1. cit.* aut ei immineat ruina, vel damnum aliter inevitabile; vel patiatur defectum Sacræ suppellectilis, necessariæ ad rem Divinam, ritè, decentèrque obeundam, ad quam parandam, & Ministros alendos, fructus & proventus non sunt sufficientes, Sylvester V. *Alienatio q. 2. Redoanus n. 14. & Donatus Tom. 1. Prax. Regular. p. 2. tract. 14. quest. 9. n. 2.* Ratio est; quia Necessitas non subiacer Legi per *text. c. Consilium 2. in fine. De observatione jejun.* imò ea ipsius vis est, ut non modò Leges vincat *l. Aliquando 5. ff. De Off. Proconsul. & l. 1. C. De Oper. libert.* sed Canones etiam sibi subijcere soleat *c. cit. & c. Licèt 3. De Ferijs,* & faciat licitum, quod de Jure aliàs licitum non est. *l. 1. C. De Patrib. qui fil. distr. & Reg. Quod non 4. De R. J.*

Secunda est ejusdem evidens Vtilitas *can. Sine exceptione, ibi, Quòd non sit dubium, Ecclesia profuturum. 12. q. 2. c. 1. in 6. & Clement. 1. De Reb. Eccl. alien. junctâ Gloss. V. Necessitas aut Vtilitas.* Vbi has æquiparari, earumque alteram ad legitimam Alienationem sufficere advertit. Nec immeritò etiam Vtilitas; eum enim ob Ecclesiæ damnificationē potissimum Jure prohibita

fit Rerum Eccles. Alienatio : hanc permissam esse oportuit, ob causam evidentis ipsius Utilitatis; ne, quod in Ecclesiæ favorem & utilitatem salubriter est introductum, in ejus odium & incommodum retorqueretur contra *l. Nulla Juris ratio 25. ff. de LL. l. Quod favore 6. C. eodem Tit. & Reg. Quod ob gratiam 61. in 6.* Sed hinc

4 Dubium oritur, an, ut Alienatio reputetur Ecclesiæ utilis, exigatur, ut fiat locupletior, sive ejus causa melior evadat, re Immobili distractâ, quàm retentâ? Hoc non exigi, sed sufficere, quòd illa Ecclesiæ non sit damnosa, existimat Glossa in *can. Sine exceptione cit. V. Profuturum*, ubi *Eo ipso*, inquit, *quòd non est facta pauperior, intelligitur locupletior per text. l. In pupillo 47. §. 1. ff. De Solut.* Idem suadere videtur Jus & Ratio. Illud *Auth. & can. Hoc Jus C. de SS. Eccles. & 10. q. 2.* ubi Rei Ecclesiæ immobilis Alienatio sustinetur, *si nihil factum sit ad damnum Divine domûs.* Ista verò, sive ratio; quia ex una, Justitia Commutativa exigit, ut in Contractibus observetur æqualitas, & quod datur, valore & æstimatione adæquetur ei, quod est receptum; ideo enim non *Rationis*, ut Virtutes aliæ, sed *Rei medium* respicere dicitur à S. Thoma 2. 2. *quest. 61. art. 2.* Ex altera verò parte, æqualitas desideratur in Alienatione, quâ Ecclesia locupletior evadit; ut enim quis locupletior dicatur, Bonis sive rebus ipsius aliquod incrementum accessisse debet, & cum ipso contrahentis rebus decessisse.

5 Verùm, his non obstantibus, Alienationem ex eo duntaxat, quòd damnosa non sit, Ecclesiæ utilem & permissam non censei, cum Ægid. Bellamera in *can. cit. n. 1. Geminiano ibid. n. 2. & Redoano Rubr. 19. n. 15.* rectè docet Barbosa *cap. cit. n. 13.* & aliis DD. atque etiam Rotæ *Decis. allegat. Donatus cit. quest. 9. n. 8. & 11.* propter satis claros textus Vtriusque Juris: Imperialis quidem *Novell. 120. cap. 9. V. Hoc autem*, ibi,
 6 *Ut ex earum*, venditarum Ecclesiæ domorum, *pretio redditus meliores emat.* Ecclesiastici verò, *can. Sine exceptione cit.* cujus textu

textu relatum Leonis Papæ Decretum est; *Ne quis Episcopus de rebus Ecclesie suæ quicquam donare, vel commutare, vel vendere audeat, nisi aliquid horum faciat, ut meliora prospiciat.* Cui consonant *c. Cùm Apostolica 7. §. Ne quis. c. Tua 8. De ijs, qua à Pralat. & c. Ad aures 7. De Reb. Eccles. alien. ibi, Ad maiorem Ecclesie utilitatem.* Quæ fortassis etiam ratio est; cur Episcopus juris Ecclesiastici mancipium, retento Ecclesie Patrimonio, Ecclesie duplum, scilicet duos ejusdem meriti, & peculij servos, præstare quondam debuerit, ex Decreto Concilij Tollet. IV. *can. Episcopus cit. q. 2. relato.*

Neque contrarium persuadendi vim habet *Text. Auth. & can. Hoc. jus cit.* partim; quia Constitutio illa Civilis interpretationem recipit à *citt.* Sanctionibus Canoniceis, & ejusdem Juris *Novell. cit.* Alienationem permittentibus ex causa Utilitatis, non cujuscunque, sed majoris: partim verò; quia *Auth. & can. cit.* agitur de Ecclesie domo alienanda ex causa non Utilitatis, sed Necessitatis, scilicet *urgentis debiti, quod ex solis mobilibus solvi non valebat.* Quæ causa ad Alienationem sola hoc ipso sufficit; quòd Necessitatis & evidentis Utilitatis causæ æquiparentur, & illarum alteram duntaxat intervenire, non utramque conjungi, sit necesse per *text. Clement. 1. ibi, Nisi Necessitas aut Utilitas exposcat. De Reb. Eccles. alien. & Gloss. V. Necessitas, Redoanus Rubr. cit. n. 24.*

Multò minùs urget ratio; quia à Justitia Commutativa intentæ æqualitas ex contractu etiam sic observari: & Immobilia mobiliæque Pretiosa justo pretio, sicut emi: ita vendi, aliòve modo alienari possunt, ut Alienatio Ecclesie non solum nihil damni, sed multùm, imò plus emolumenti afferat & utilitatis; sic enim justissima simul & utilissima Alienatio foret, si v. g. Prædium, Ager, Vineæ &c. distraheretur, ut alia ejusmodi Res immobilis melior, & plus utilitatis allatura, vel ab Ecclesia non procul distita, aut alijs ejus prædijs aut fundis adsitæ, & propterea minori labore, incommodo, & sumptibus excolenda

lenda compararetur : vel si antiqui , & non conspicui operis Calix , Hierotheca , Lampas , vel aliud hujusmodi Pretiosum mobile venderetur , ut ejus pretium in alia ejusmodi rei Divinae decenter peragenda aptiora , vel splendidiora Vasa , vel Ornamenta impenderetur , Donatus *l. cit.*

9 Porro , ut Utilitas Alienationis causa sufficiens sit , evidenter debet apparere , & ex conjecturis , Prudentium judicio , indubitatis manifesta esse ; istud enim importare videntur , vox *evidens* , quâ Innocentius IV. usus est *c. cit.* & Rescripta Apostolica , quæ super Rerum Ecclesiasticarum Alienationibus & Concessionibus emanant , & cum de Alienatione ob causam Utilitatis facienda agitur , hæc munita esse solent clausulâ : *Si in evidentem Utilitatem Ecclesie cesserit* , vel , *cedet* , vel , *cessurans esse* , legitime constiterit , *Venditionem* , *Locationem* , *Permutationem* &c. ut ostendit Redoanus *Rubr. cit. à n. 90.* & latè declarat Corradus *Prax. Dispens. Apost. lib. 9. à cap. 2.*

10 Constare autem debet de ejusmodi Utilitate pro statu præfente , sive tempore Alienationis , & in hanc præstiti consensûs ; ut Barbosa *cap. cit. n. 17.* & legitime , hoc est , non per solam alienantium assertionem , aut evidentis Utilitatis mentionem factam in Instrumento contractûs Alienationis per *text. c. 1. cit. in 6.* sed per Testes aliasque legitimas probationes , ut Corradus *cit. lib. 9. cap. 5. à n. 49.* Donatus *quæst. cit. n. 9.* & ante utrumque laudatus maximi in Germania præsertim nostra nominis JCTus. *cit. Consil. 19. n. 55.* observant.

11 Tertia est Pietas , ob quam ad Rei Ecclesiasticæ aliàs prohibita Alienationem quatuor potissimum casibus deveniri posse cum *cit. Gloss. in Summam & can. Aurum. V. In his.* tradit Redoanus *Rubr. 20. n. 7.* & Primò quidem pro Redemptione
12 Captivorum : non etiam facilè Malefactorum patrata crimina carceribus , & vinculis luentium , aut ad Triremes damnatorum ; quia istorum punitio justa & conveniens est Reipublicæ , cujus interest delicta non remanere impunita per *text. can. Ut fame*

fama, De sent. Excom. & l. Ita vulneratus, §. Eiusdem ff. ad L. Aquil. cit. Covarruvias cap. 16. n. 9. & Molina Tract. 2. de l. & l. Disp. 468. n. 2. & alij: sed Fidelium, à Turcis aliisque Paganis, aut Hæreticis, in captivitate, aut à Catholico etiam Dynasta carcere injustè detentorum, quibus mors, aut grande corporis, & multò magis animæ, periculum timetur; pro horum enim Redemptione non solùm Res merè temporales, sed vasa etiam Sacra, aliæque Res Spiritualibus antecederet annexæ oppignorari, & aliquando distrahi utroque Jure permittuntur §. Sacra 8. Instit. De Rerum divis. l. Sancimus 21. C. De SS. Eccles. Novell. 120. cap. 10. can. Sacrorum. can. Sicut & can. Aurum. q. cit. 13

Secundò, pro Necessitatibus pauperum, ne frigore aut fame pereant l. Sancimus cit. ubi Imp. Non est, inquit, absurdum animas hominum quibuscunque vasis præferri; cùm, ut ait S. Ambrosius can. Aurum cit. relatus, meliùs sit, ut servantur 14

vasa viventium, quàm metallorum. Tertiò, pro ædificando Templo. Quartò, pro Cæmeterii spatiis laxandis ad Fidelium sepulturam per text. & Gloss. in can. Aurum. V. In his cit. quibus Donatus quest. cit. 2. 13. addit causam defendendæ adversus Paganos & Hæreticos Ecclesiæ, aut propagandæ Fidei Christianæ arg. can. Si Episcopus, & seqq. q. cit. à Bonacina de Contract. D. 2. quest. unic. p. 3. n. 1. & Pirhing Method. juris Can. lib. 3. Tit. 13. n. 25. approbatam: & Beatissimæ atque Immortalis memoriæ INNOCENTII XI. P. M. in Sacrum, sive adversus Turcas, susceptum bellum, thesauros Ecclesiæ liberalissimè profundentis exemplo, luculentissimè confirmatam. 15

Quarta Ecclesiasticæ Alienationis, & secundo loco relatæ Utilitati affinis causa est Incommoditas, sive Inutilitas Rei v. g. domûs, vineæ, agri; quòd illius fabrica magnis impensis constet, & isti ab Ecclesiæ prædiis, aut aliis fundis sint remoti, & non sine magno incommodo & sumptibus excoli, fructûsque colligi possint, vel ob soli infœcunditatem aut exiguitatem, parùm utilitatis asserant, aut Ecclesiæ sint damnosi per 13

text.

text. *can. Hoc jus cit. §. Item pradium, can. Non liceat, ibi, nisi domos, quæ non modicâ impensâ sustentantur, can. Sine exceptione & can. Terrulas ibi, Ecclesiæ minùs utiles & longè positas, 12. q. 2. cit.* Ratio clara est; quia ejusmodi Rerum Alienatio redundat in evidentem Ecclesiæ Vtilitatem, Molina *l. cit.* & Pirrhing *n. 25. cit. in fine.* ad quam propterea, uti etiam proximè declarata Pietatis, ad Necessitatis causam potest, & ab aliquibus solet revocari.

16 Haftenus relatis casibus, siue Canonice Alienationis causis supra laudatus Everardus *n. 52.* superaddit quintam, scilicet Remunerationem beneficiorum & meritorum, siue obligationem ad antidora, expressam *can. Si quos, can. Quicumque suffragio 12. q. 2. c. Consensus 3. De Reb. Eccles. alien. & c. Per tuas 5. De Donat.* Sed, ut ipse probè advertit, ista reducenda est ad causam Vtilitatis; cum benemeritorum remuneratione, ad liberalitatem in Ecclesiam exercendam, alij invitentur: imò Necessitatis; cum ita effugiat notam ingritudinis in benefactores: quos ut remuneremur, quodammodo urget obligatio naturalis *can. Quicumque cit. & l. Sed si lege 25. §. 11. ff. De Petit. Hæredit.*

17 Neque, ut videri potest, relato & à DD. passim recepto legitimarum Immobilia, & Pretiosa mobilia alienandi causarum, siue casuum quaternario adversatur *Clement. 1. De Reb. Eccles. alien.* duas duntaxat, scilicet *Necessitatis & Utilitatis*, causas referens: aut etiam Glosa in *c. Nulli cit.* non nisi pro Vtilitate Ecclesiæ vel Monasterij Immobilium Alienationem permittens; cum unica Vtilitatis saltem latius acceptæ ceteras causas omnes complectatur; etsi enim strictè id solùm, quod rem Ecclesiæ meliorem facit: in larga tamen significatione etiam, quod honestum piùmque aut necessarium est, vel Ecclesiæ damnum aut incommoditatem tollit, Vtile vocatur, & à Jure reputatur, ut idem JCTus perquam eruditè ostendit *cit. Consil. n. 53.*